

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗМАГАНЬ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ

REFERENCES

1. Bohush, L. Rozvytok systemy osvity Ukrainy v ramkakh stratehii pidvyshchennia yakosti yii posluh ta konkurentospromozhnosti natsionalnoi ekonomiky [Development of the education system of Ukraine in the framework of the strategy of improving the quality of its services and the competitiveness of the national economy]. Available at: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bematova9/subor/Bogush> (Accessed 01.09. 2023). [in Ukrainian].
2. Volovych, V. (2004). Bolonskyi protses i nova paradyhma osvity v Ukraini [The Bologna process and the new paradigm of education in Ukraine]. *Sociology: theory, methods, marketing*. No. 4. pp. 189–199. [in Ukrainian].
3. Vafsa, Ali Asaad. (2001, September). Arabske prosvytynstvo mizh dvoma novymy epokhamy [Arab enlightenment between two new eras]. "Shuun Arabia". No. 107. [in Ukrainian].
4. Harasymiv, T.Z., Chomopyska, V.Z. & Kucherenko, N.V. (2021). Aksiolohichni zasady suchasnoi universytetskoï osvity: pravovi pidkhody: monohrafiia [Axiological principles of modern university education: legal approaches: monograph]. Lviv, 192 p. [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" [Law of Ukraine "On Higher Education"]. No. 1556-VII from July 1, 2014. "Legislation of Ukraine" database of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (Accessed 01.09.2023). [in Ukrainian].
6. Kozlovets, A. (2011). Ukrainska vyshcha osvita v dyskursi hlobalizatsiinykh protsesiv [Ukrainian higher education in the discourse of globalization processes]. *Innovations in higher education: problems, experience, prospects*. (Ed.). P.Yu. Saukha. Zhytomir: National report on the state and prospects of education development in Ukraine. Kyiv, pp. 18–32. [in Ukrainian].
7. Shynkaruk, V. Osnovni napriamy modernizatsii struktury vyshchoi osvity Ukrainy [The main directions of modernization of the structure of higher education of Ukraine]. *Official website of the Ministry of Education and Science of Ukraine*. Available at: <http://www.mon.gov.ua>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.09.2023

УДК 378.147.88:004.031.4(4/8)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.288273>

Сергій Шаров, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри комп'ютерних наук

Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Тетяна Шарова, доктор філологічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу роботи з обдарованою молоддю
Державної наукової установи "Інститут модернізації змісту освіти"

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗМАГАНЬ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ

У статті висвітлено напрями дотримання принципів академічної доброчесності під час проведення Всеукраїнського турніру юних інформатиків у 2022–2023 н. р., що був організований на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Зазначається, що академічна доброчесність під час проведення цього інтелектуального змагання дотримана через оприлюднення всіх матеріалів турніру, фахову відповідність членів оргкомітету та журі, списки яких затверджені МОН України, проведення різних етапів турнірного змагання з інформатики на засадах прозорості і публічності. Наявність відеокамер, здійснення відеозапису та прозора робота на всіх етапах уможливила досягнути успішного проведення заходу в дистанційному форматі з дотриманням принципів академічної доброчесності для усіх учасників, хто був долучений до турнірних змагань.

Ключові слова: академічна доброчесність; інтелектуальні змагання; дистанційний формат; турнір програмування.
Літ. 15.

Sergii Sharov, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Head of the Computer Science Department,

Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University

Tetiana Sharova, Doctor of Sciences (Philology), Professor,
Chief Research Worker at the Scientific and Methodological Sector
for Work with Gifted Youth at the Department of Work with Gifted Youth,
State Scientific Institution "Institute of Education Content Modernization"

UPHOLDING THE ACADEMIC INTEGRITY DURING INTELLECTUAL COMPETITIONS IN A DISTANCE FORMAT

The article presents an analysis of research of the academic integrity during distance learning and conducting intellectual competitions. It was emphasized that an important issue today is technical support and support of intellectual competitions in a distance format in order to ensure academic integrity. The study contains information about the All-Ukrainian tournament of young computer scientists in 2022–2023, which was organized on the basis of Uman Pavlo Tychnyna State Pedagogical University.

The article emphasizes that during the organization and holding of intellectual tournament competitions at the All-Ukrainian level, it is necessary to understand that this is teamwork and requires the concentrated attention of each member of the team participating in all stages of the tournament. Academic integrity during the intellectual competition in informatics was observed in the aspect of publishing all materials, professional training of members of the organizing committee and members of the jury, the lists of which are approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine, conducting various stages of tournament competitions. The study indicated that the work ethics of the competition participants in a distance format involved the joining of the entire team to one computer, or each participant individually using a personal computer with personal identification in the Zoom system window. The presence of video cameras, video recording and the work of all participants of the tournament, made it possible to achieve the successful conduct of the event in a distance format with the upholding of academic integrity for all participants who were involved in the tournament competitions. Upholding the rules of intellectual competitions, which clearly spell out issues of academic integrity, is evidence that the organized and held event took place without violations and appeals. It was emphasized that the coordinated work of the organizing committee and members of the jury made it possible to hold successfully intellectual competitions in informatics at the All-Ukrainian level.

Keywords: academic integrity; intellectual competitions; distance format; tournament.

Постановка проблеми. Нині в Україні існує потреба у тому, аби надати можливості здобувачам освіти активніше долучатись до різноманітних інтелектуальних змагань (конкурсів, турнірів, олімпіад) на всеукраїнському та міжнародному рівнях попри важкі часи та різноманітні перепони. Від 2020 р. у зв'язку із пандемією COVID-19 освітній процес України був тимчасово переведений у дистанційний або змішаний формат. Крім того, із початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну окремі заклади освіти перейшли до дистанційного формату навчання, що дало змогу здобувачам освіти не призупиняти освітній процес, а навчатися в онлайн-режимі, опановуючи потрібні знання та компетентності. У цей період значна частина інтелектуальних змагань в Україні також була організована і проведена у дистанційному або змішаному форматі. Водночас специфіка проведення заходів в онлайн-режимі вимагає значної уваги до технічної підтримки та супроводу інтелектуальних змагань, а також дотримання принципів академічної доброчесності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. За останні роки в Україні та за її межами з'явилося багато наукових досліджень з питань дистанційного і змішаного навчання, дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу й академічної спільноти. Вітчизняні вчені досліджували питання академічної доброчесності як основної інституційної цінності (О. Абатуров, А. Нікуліна), запоруки якісної вищої освіти (І. Бабій, О. Бутенко). У наукових студіях Г. Ульянової, Н. Бааджи, А. Барішевської розглянуто питання академічної доброчесності та її імплементації в українське освітнє середовище, С. Воронової – аспекти академічної доброчесності в системі загальної середньої освіти.

Значна увага з боку науковців надається розвитку обдарованої молоді України. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) з метою її інформаційної підтримки та розвитку відображено у роботі С. Шарова, Т. Шарової, Б. Кременського, Ю. Сафонова. Питання дистанційних інтелектуаль-

них змагань, зокрема організації та проведення турнірів з інформатики, представлені у праці Ю. Горюшка, В. Мельника, О. Міци та інших учених. М. Ковтанюк надав інформацію про технічний супровід турніру юних інформатиків у дистанційному режимі на базі УДПУ імені Павла Тичини, що був організований та проведений у 2022–2023 н. р. Водночас недостатньо висвітленими залишилися напрями дотримання принципів академічної доброчесності під час організації інтелектуальних змагань у дистанційному форматі.

Метою статті є висвітлення інформації про напрями дотримання академічної доброчесності під час організації та проведення інтелектуальних змагань всеукраїнського рівня. До уваги береться Всеукраїнський турнір юних інформатиків, що був організований та проведений у 2022–2023 н. р. на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Виклад основного матеріалу. В академічному просторі часто лунають думки вчених щодо розуміння академічної доброчесності в освітньому процесі вищої та середньої школи. Відомо, що проблема її дотримання стосується вчених, викладачів, учнів, студентів, вчителів тощо [15, 24]. На думку О. Абатурова та А. Нікуліної [1, 118], до основних принципів академічної доброчесності належать: підзвітність, етична поведінка під час проведення дослідження, прозорість і незалежність. Науковці І. Бабій, О. Бутенко [2, 89] також аналізують принципи академічної доброчесності, що стосуються до принципів законності, чесності та порядності, поваги, справедливості, взаємної довіри та взаємоповаги, відповідальності, компетентності та професіоналізму, прозорості. С. Воронова [4, 100] акцентує увагу на тому, що академічна доброчесність забезпечує повагу до закону, доброчесну поведінку учасників освітнього процесу, справедливе оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. У цьому контексті доречна думка Я. Тицької [12, 192], яка наголошує на підвищенні якості освіти під час дотримання принципів академічної доброчесності.

Сьогодні застосування ІКТ для підтримки та розвитку обдарованої молоді може відбуватися у різних напрямках, зокрема під час факультативних занять, самостійної роботи, обміну електронними повідомленнями, комунікації за допомогою відеозв'язку, наукової роботи, у процесі організації та проведенні інтелектуальних і творчих змагань [14, 465] тощо. Водночас дослідниця А. Баришевська акцентує увагу на тому, що “стрімкий розвиток інформаційних технологій актуалізував питання щодо дотримання академічної доброчесності через випадки недобросовісного запозичення та привласнення чужих ідей та продуктів інтелектуальної власності” [3, 187]. У цьому контексті О. Наливайко, О. Калістова, Д. Поляков [9, 143] та М. Зінченко [7, 198] вказують, що дотримання академічної доброчесності в процесі дистанційного навчання є важливим аспектом з точки зору формування у здобувачів сучасних компетентностей.

Організація Всеукраїнських учнівських турнірів в онлайн-форматі в 2022–2023 н. р. відбулася після оприлюднення на сайті Міністерства освіти і науки України наказу “Про проведення фінальних етапів Всеукраїнських учнівських турнірів винахідників і раціоналізаторів, інформатиків, фізиків, хіміків у дистанційній формі в 2022/2023 навчальному році” (№ 1079 від 01.12.2022 р.) із зазначенням переліку установ та закладів освіти, відповідальних за організацію і проведення фінальних етапів Всеукраїнських учнівських турнірів, чітких термінів тощо. Всеукраїнський турнір юних інформатиків 2022–2023 рр., відповідно до листа ДНУ “Інститут модернізації змісту освіти” (21/08-59 від 24.10.2022 р.), було організовано на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Цього разу до турнірних змагань з інформатики долучилось 11 команд з усієї України (учні 9–11 кл.). Офіційно на рівні Міністерства освіти і науки України було затверджено персональний склад організаційного комітету та склад журі означеного турніру.

Під час організації турніру було розглянуто та вирішено низку важливих питань, що стосувалися організації та проведення змагань у дистанційному форматі з дотриманням принципів академічної доброчесності. Ці питання потрібно було вирішити в обов'язковому порядку ще на етапі планування та підготовки турніру, оскільки в умовах проведення онлайн-заходів, у тому числі навчальних, часто виникають проблеми об'єктивного оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти [13, 101]. Навіть в умовах змішаного формату організації освітнього процесу та інтелектуальних змагань, коли відбувається поєднання очного та дистанційного навчання [11, 147], технічний супровід та дотримання академічної доброчесності залишаються актуальними.

Дотримання принципів академічної доброчесності було забезпечено у різних напрямках. Усі учасники

турніру, а також керівники та батьки здобувачів освіти, мали змогу своєчасно бачити актуальну інформацію про перебіг змагань на створеному факультетом математики та інформатики (декан Т. Махомета) сайті, який містив такі рубрики:

- головна сторінка, де були представлені основні новини, що стосувались турніру юних інформатиків;
- правила турніру, які містили пояснення щодо процедури проведення з урахуванням дистанційного формату;
- завдання турніру (завдання для I туру інтелектуального змагання, які потрібно було виконати до початку турніру та надіслати на перевірку членам журі);
- нормативні документи (для перегляду та попереднього ознайомлення з нормативною документацією щодо інтелектуальних змагань);
- перелік членів журі (інформація про кожного члена);
- відеоматеріали (запис усіх етапів інтелектуальних змагань);
- нагороди (посилання на дипломи переможців та подяки учасникам).

Розглядаючи питання інтелектуальних турнірних змагань на Всеукраїнському рівні, треба розуміти, що це командна робота, яка потребує концентрованої уваги кожного члена команди, що долучається до виконання завдань на всіх етапах турніру [5, 32]. Результати спільної роботи в команді оцінюються компетентними членами журі. Тому заклад-організатор (далі – УДПУ) взяв на себе відповідальність щодо унормування правил та процедур проведення турніру в дистанційному форматі, які прописані досить чітко і конкретно. Для прикладу наведемо систему оцінювання завдання I етапу з урахуванням розподілу балів, які відводяться на кожен вид робіт: “1) інсталяція програми (5 балів); 2) інтерфейс програми (25 балів); 3) технічна документація (10 балів); 4) інструкція для користувача (10 балів); 5) досконалість реалізації задачі (35 балів); 6) ефективність роботи програми (35 балів)” [10, 3]. Це дало змогу командам попередньо зорієнтуватися у вагомості окремих критеріїв та приділити їм більше уваги під час захисту робіт.

Для орієнтації в часі, що відводився учасникам турніру для демонстрації власних напрацювань, а також послідовності виступів, у Правилах було прописано відповідний регламент, що дозволяє здобувачам заздалегідь підготуватися до інтелектуального змагання: “На захист команді-доповідачу відводиться до 60 хвилин. З них: захист задачі-проєкту – 5 хв; представлення особливостей алгоритму задачі – 10 хв; демонстрація роботи програми – 15 хв; запитання опонента і відповіді на них – 15 хв; слово рецензента – 5 хв; консультації з командою (таймаут) – 3 хв; підсумкове слово доповідача – 5 хв; виставлення оцінок – 2 хв.” [10, 5]. Послідовність за-

хисту командами власних проєктів була визначена за допомогою генератора випадкових чисел, демонстрація роботи якого була показана в онлайн-режимі в реальному часі всім командам.

Учасники турніру могли у вільному доступі ознайомитися з інформацією про особливості проведення II та III туру в онлайн-форматі, що також було відображено у Правилах турніру. Попередньо оргкомітетом під час робочих зустрічей були розглянуті різні програмні засоби щодо забезпечення відеозв'язку [8, 254]. Як результат, для організації Всеукраїнського учнівського турніру юних інформатиків використовувалася програма Zoom. Заздалегідь посилання на відеозустріч було розміщено на сайті турніру. Додатково оргкомітет відправив посилання на відеозустріч кожному учасникові, що дозволило усім командам вчасно доєднатись до змагання.

Процедура роботи в дистанційному форматі над виконанням завдань II та III туру передбачала доłącнення до одного комп'ютера усієї команди. У такому випадку капітан команди повинен був назвати вікно Zoom назвою команди для чіткої ідентифікації учасників турнірних змагань. У випадку, коли учасники команди доєднуються до турніру з різних комп'ютерів, обов'язково було вказувати не лише ПІБ учасника, а й назву команди. Так оргкомітету та членам журі було досить легко орієнтуватися в тому, з якої команди учасник та прослідкувати за його діями в реальному часі.

Для оптимізації роботи на II етапі всі команди були поділені випадковим чином на дві віртуальні кімнати. До кожної кімнати було доєднано декілька членів журі й оргкомітету. Представник Державної наукової установи "Інститут модернізації змісту освіти" мав можливість відвідувати будь-яку кімнату та слідкувати за процесом виконання запропонованих завдань. Така процедура є свідченням академічної доброчесності як з боку учасників турнірного змагання, так і організаторів, членів журі, керівників команд. У розподілених кімнатах учасники команди мали підтвердити власну особу офіційним документом, що унеможливає доłącнення до змагань сторонніх осіб. Третій етап турніру традиційно відбувався з використанням Інтернет-порталу e-olymp.com і передбачав автоматичну перевірку розв'язок декількох задач з програмування [6, 79] і нарахування команді балів за кожний правильний розв'язок. За роботою команд над виконанням завдань також слідкували члени журі й оргкомітету.

Під час Всеукраїнського учнівського турніру юних інформатиків здійснювався відеозапис усіх етапів з декількох відеокамер, що унеможливило виникнення конфліктів та проявів академічної недоброчесності. Це було регламентовано Правилами проведення турніру: "На робочому місці кожної команди (учасника) повинні бути дві робочі камери

та мікрофон (який має бути постійно увімкнений). Перша камера повинна здійснювати запис роботи команди (учасника) спереду. Друга камера повинна записувати роботу команди (учасника) з повним оглядом робочого місця та найближчого простору навколо. До кута огляду камери повинні обов'язково входити такі елементи: кожен учасник команди, руки учасників, монітор тощо" [10, 9].

Ще одним напрямом дотримання академічної доброчесності під час організації та проведення Всеукраїнського учнівського турніру юних інформатиків у 2022–2023 н. р. є той факт, що у Правилах інтелектуальних змагань чітко зафіксовано неможливість зміни правил у процесі турніру. У випадку такої потреби відповідні зміни можуть бути внесені тільки перед початком наступних змагань.

Варто також зазначити, що злагоджена робота оргкомітету і членів журі, наявність правильно виписаних правил турніру юних інформатиків була підтверджена відсутністю апеляцій у процесі проведення усього заходу. Всі команди-учасники слідкували за досягненнями своїх опонентів, переживали власні досягнення, а наприкінці посіли об'єктивні місця відповідно до балів, накопичених упродовж трьох етапів турніру.

Висновки. Отже, дотримання принципів академічної доброчесності є необхідною умовою освітньої, навчальної та наукової діяльності, у тому числі інтелектуальних змагань. Академічна доброчесність під час проведення Всеукраїнського учнівського турніру юних інформатиків у 2022–2023 н. р. на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини дотримана в аспекті завчасного оприлюднення завдань I етапу, правил проведення турніру, відеоматеріалів II та III етапу, відеоспостереження під час виконання завдань тощо.

На сайті Всеукраїнського турніру юних інформатиків (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини) відображені рубрики, що містять всю необхідну інформацію щодо проведення турніру. На ньому ж оприлюднені всі нагородні матеріали: дипломи переможцям, подяки за участь командам, що не є переможцями, а також подяки керівникам команд, що підготували здобувачів освіти до участі в інтелектуальному змаганні.

Переможці відзначені, відзнаки оприлюднені, а молода еліта продовжує створювати історію української нації. Україна тримає орієнтир на обдаровану молодь, яка інтелектуально розвинена та наближає нашу країну до Перемоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абатуров О.С., Нікуліна А.О. Академічна доброчесність – основна інституційна цінність. *Академічна доброчесність: виклики сучасності*: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян. 2019. С. 117–123.

2. Бабій І.В., Бутенко О.Г. Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. *Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина")*. 2022. № 13 (18). С. 82–93.

3. Барішевська А.П. Академічна доброчесність в українському освітньому просторі. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 грудня 2021 р.)*. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 187–190.

4. Воронова С. Академічна доброчесність в системі загальної середньої освіти. *Молодь і ринок*. 2021. № 2 (188). С. 95–100.

5. Горошко Ю.В., Мельник В.І., Міца О.В. Про турніри юних інформатиків. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерноорієнтовані системи навчання*. 2018. № 20 (27). С. 32–39.

6. Жуковський С.С. Академічна доброчесність при вивченні програмування з використанням інтернет-порталу e-olymp.com. *Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян*. 2020. С. 78–80.

7. Зінченко В.М. Академічна доброчесність як основа сучасного процесу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 3.21. С. 198–205.

8. Ковтанюк М.С. Технічний супровід Турніру юних інформатиків у дистанційному режимі. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 1 (57). С. 253–258.

9. Наливайко О., Калістова О., Поляков Д. Дотримання академічної доброчесності навчальних досягнень здобувачів освіти в процесі дистанційного навчання. *Освітологічний дискурс*. 2020. № 31.4. С. 143–162.

10. Правила турніру. Всеукраїнський турнір юних інформатиків 2022–2023. URL: <https://sites.google.com/view/informaticaturnir/pravila-turniru>.

11. Ткачук Г. Змішане навчання та особливості використання ротатійної моделі у навчальному процесі. *Інформаційні технології в освіті*. 2017. № 4 (33). С. 143–156.

12. Тицька Я. "Академічна доброчесність" та "академічна відповідальність" у забезпеченні якості освіти. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 192–195.

13. Ульянова Г.О., Бааджи Н.П. Академічна доброчесність як основа академічного успіху. *Правова позиція*. 2022. № 4 (37). С. 98–103.

14. Шаров С., Кремінський Б., Сафонов Ю., Шарова Т. Організація роботи з обдарованою молоддю засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 3 (17). С. 458–471.

15. Sharov S. Popularization of academic integrity through massive open online courses. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka*. 2020. № 53. P. 23–26.

REFERENCES

1. Abatur, O.I. & Nikulina, A.O. (2019). Akademichna dobrochesnist – osnovna instytutsiina tsinnist [Academic integrity is a core institutional value]. *Academic integrity: contemporary challenges. Collection of scientific essays of participants of the remote stage of scientific training for educators*, pp. 117–123. [in Ukrainian].

2. Babii, I.V. & Butenko, O.H. (2022). Akademichna dobrochesnist yak zaporuka yakisnoi vyshchoi osvity v Uman'skomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychny [Academic integrity as a guarantee of quality higher education at Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychny]. *Perspectives and innovations of science ("Pedagogy" Series, "Psychology" Series, "Medicine" Series)*. No. 13 (18), pp. 82–93. [in Ukrainian].

3. Baryshevska, A.P. (2021). Akademichna dobrochesnist v ukrain'skomu osvithnomu prostori [Academic integrity in the Ukrainian educational space]. *Implementation of the state anti-corruption policy in the international dimension: Proceedings of the VI International Conference (Kyiv, December 9–10, 2021)*, pp. 187–190. [in Ukrainian].

4. Voronova, S. (2021). Akademichna dobrochesnist v systemi zahalnoi serednoi osvity [Academic integrity in the general secondary education system]. *Youth and the market*. No. 2 (188), pp. 95–100. [in Ukrainian].

5. Horoshko, Yu.V., Melnyk, V.I. & Mitsa, O.V. (2018). Pro turniry yunykhn informatykyv [About tournaments of young computer scientists]. *Scientific journal of the NPU named after M.P. Dragomanova. Series 2. Computer-oriented learning systems*. No. 20 (27), pp. 32–39. [in Ukrainian].

6. Zhukovsky, S.S. (2020). Akademichna dobrochesnist pry vyvchenni prohramuvannya z vykorystanniam internet-portalu e-olymp.com [Academic Integrity in Learning Programming Using the Internet Portal e-olymp.com]. *Academic integrity: contemporary challenges. Collection of scientific essays of participants of the remote stage of scientific training for educators*, pp. 78–80. [in Ukrainian].

7. Zinchenko, V.M. (2020). Akademichna dobrochesnist yak osnova suchasnoho protsesu [Academic integrity as the basis of the modern process]. *Current issues of humanitarian sciences*. No. 3.21, pp. 198–205. [in Ukrainian].

8. Kovtaniuk, M.S. (2023). Tekhnichnyi suprovit Turniru yunykhn informatykyv u dystantsiinomu rezhymi [Technical support of the Tournament of young computer scientists in remote mode]. *Innovative pedagogy*. No. 1 (57), pp. 253–258. [in Ukrainian].

9. Nalyvaiko, O., Kalistova, O. & Poliakov, D. (2020). Dotrymanna akademichnoi dobrochesnosti navchalnykh dosiahnen zdobuvachiv osvity v protsesi dystantsiinoho navchannia [Observance of academic integrity of educational achievements of education seekers in the process of distance learning]. *Educational discourse*. No. 31.4, pp. 143–162. [in Ukrainian].

10. Pravyla turniru. Vseukrainskyi turnir yunykhn informatykyv 2022–2023. [Tournament rules. All-Ukrainian tournament of young computer scientists 2022–2023]. Available at: <https://sites.google.com/view/informaticaturnir/pravila-turniru> (Accessed 24 May 2023). [in Ukrainian].

11. Tkachuk, H. (2017). Zmishane navchannia ta osoblyvosti vykorystannia rotatsiinoi modeli u navchalnomu protsesi [Blended learning and features of the use of the rotation model in the educational process]. *Information technology in education*. No. 4 (33), pp. 143–156. [in Ukrainian].

12. Tytska, Ya. (2018). "Академічна доброчесність" та "академічна відповідальність" у забезпеченні якості освіти ["Academic integrity" and "academic responsibility" in ensuring the quality of education]. *Entrepreneurship, economy and law*. No. 11, pp. 192–195. [in Ukrainian].

13. Ulianova, H.O. & Baadzhy, N.P. (2022). Akademichna dobrochesnist yak osnova akademichnoho uspihku

ДИСКУСІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ФАХОВИХ БАКАЛАВРІВ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

[Academic integrity as the basis of academic success]. *Legal position*. No. 4 (37), pp. 98–103. [in Ukrainian].

14. Sharov, S., Kreminskyi, B., Safonov, Yu. & Sharova, T. (2023). Orhanizatsiia roboty z obdarovanoi moloddu zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Organization of work with gifted youth by means of information

and communication technologies]. *Science and technology today*. No. 3 (17), pp. 458–471. [in Ukrainian].

15. Sharov, S. (2020). Popularization of academic integrity through massive open online courses. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka*. No. 53, pp. 23–26. [in English].

Стаття надійшла до редакції 04.09.2023

УДК 378.046 – 021.46:[808.53:81'276.6]

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.291093>

Ольга Сорока, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Галина Лещук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ДИСКУСІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ФАХОВИХ БАКАЛАВРІВ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено проблему формування професійно-мовленнєвої компетентності молодших фахових бакалаврів у закладах передвищої освіти засобами дискусії. Актуальність проблеми вбачається тому, що у сфері майбутньої професійної діяльності багато залежить від умінь фахівця медичної галузі реалізувати себе через спілкування, вільно та критично мислити. Встановлено, що групова дискусія на навчальних заняттях сприяє розширенню інформаційного поля студентів, виробленню комунікативних навичок, активізує інтерес до навчання. Представлено сутнісні характеристики групової дискусії, серед яких розв'язання професійних завдань, що мають нестандартний підхід, творчий конструктивізм, поєднання взаємодоповнюваного діалогу та обговорення-суперечки, зіткнення різних точок зору, позицій, рішень, досягнень.

Ключові слова: професійно-мовленнєва компетентність; молодші фахові бакалаври; заклади передвищої освіти; студенти-медики; дискусія; формування.

Табл. 1. Літ. 13.

Olga Soroka, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor, Head of the Social Work and Management of Sociocultural Activities Department, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Halyna Leshchuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Social Work and Management of Sociocultural Activities Department, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

DISCUSSION AS A MEANS OF FORMATION PROFESSIONAL SPEAKING COMPETENCE OF YOUNGER SPECIALIST BACHELORS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS (COLLEGES)

The article highlights the problem of formation of professional speech competence of junior bachelors in educational institutions (colleges) by means of discussion. The relevance of the problem can be seen in the fact that in the field of future professional activity, a lot depends on the ability of a medical specialist to realize oneself through communication, to think freely and critically. Emphasis is placed on the expediency of using group discussion in the process of formation of professional speech competence of junior bachelors in educational institutions (colleges). It has been established that group discussion in educational classes contributes to the expansion of the information field of students. It also develops communication skills, and activates interest in learning. There are presented essential characteristics of a group discussion. They include the solution of professional tasks with a non-standard approach, creative constructivism, a combination of complementary dialogue and discussion-dispute, a clash of different points of view, positions, solutions, and achievements. There are revealed peculiarities of group discussion. It is one of the effective means of developing unprepared speech and group interaction skills. It makes it possible to reproduce the conditions of real speech communication. There are defined forms of discussion: round table, forum, panel discussion, debate, symposium, aquarium technique, court session, and brainstorming. Special attention is paid to discussion-dialogue and discussion-dispute. The step-by-step structure of the educational session is presented in the form of a discussion: awareness of the problem and its analysis; actualization of previously acquired knowledge; collection and analysis of information; discussion of problem solving alternatives; collective discussion of the problem; reflection, summarizing the discussion. The potential of group discussion in the educational process of junior professional bachelors of educational institutions,